

Summary

The paper outlines the peculiarities of cognitive dissonance in the modern French detective novels. The cognitive dissonance is the mental discomfort of an individual because of the presence of some contradictory information, and it can be verbalized in characters' speech (external dialogical and internal monological), as well as in author's and free indirect speeches. All the types of speeches are analyzed in their relations with the cognitive dissonance.

УДК 811.111'37

СЕМАНТИКА ДІЄСЛІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ БАЖАННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ, АНГЛІЙСЬКІЙ ТА ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВАХ

Крайник Д.С.

Ужгородський національний університет

Постановка проблеми та її актуальність. Сучасний етап розвитку мовознавства характеризується посиленням інтересом до розробок проблем лексичної семантики [1, 2, 3]. Особливо перспективними в цьому напрямку виступають зіставні дослідження лексичних одиниць у споріднених та неспоріднених мовах, адже специфіка національних мов (національно-культурне багатство народів, їхня ментальність, способи сприйняття та відображення реальності тощо) найкраще представлена саме в її лексичному складі [5].

При цьому зіставний аналіз дозволяє виявити не тільки особливості кожної з мов та її культуру, а також спільні риси їхньої системно – структурної організації.

Найвагоміших результатів зіставна лексична семантика здобула в другій половині ХХ століття, коли стало зрозумілим, що "...без урахування системних зв'язків та ієрархічних відношень на всіх рівнях аналізу (семному, семемному, лексемному, лексико-семантичних груп і лексико-семантичних полів) не може бути адекватного опису лексико-семантичної системи зіставляюваних мов. Значеннєвість мовної одиниці є основною категорією контрастивних досліджень і тільки через неї визначається місце мовної одиниці у певній системі" [4, с. 4].

Становленню зіставної лінгвістики сприяли праці О. О. Потєбні, Е. Сепіра, Б. Уорфа, Л. В. Щерби, В. Д. Аракіна, Ю. Д. Апресяна, В. Г. Гака, К. Джеймса, В. В. Левицького, С. В. Семчинського. Вагомий внесок у розробку проблем контрастивної лексикології зробили А. Вежбицька, В. М. Манакін, М. П. Кочерган, М.П. Фабіан, А. Е. Левицький, І. О. Голубовська, М. Г. Сенів та інші вчені.

Стаття має на меті розкрити семантику прояву бажання шляхом аналізу ключових дієслів у трьох неспоріднених мовах – англійській, французькій та українській: **to wish, to desire, to will, to want, désirer, souhaiter, vouloir та бажати, хотіти**. Завдання полягає в аналізі лексичної семантики дієслів **to wish, to desire, to will, to want, désirer, souhaiter, vouloir та бажати, хотіти**, зібраних методом суцільної вибірки з Великого Оксфордського словника у 20-ти томах, Великого словника французької мови Ларусс у 7-ми томах та Словника української мови в 11-ти томах.

Зіставлення трьох неспоріднених мов - української, англійської та французької - проводимо на матеріалі дієслів, що позначають вияв бажання зробити що-небудь.

Виклад основного матеріалу. Ключовими в нашому мовному матеріалі виступають дієслова **to wish, to desire, to will, to want, désirer, souhaiter, vouloir та бажати, хотіти**, семантику яких розкриваємо шляхом суцільного аналізу словникових дефініцій, що експліцитно чи імпліцитно містять указівки на досліджуване явище.

Семантика дієслова **to wish** розкривається за допомогою наступних формул тлумачення у **OXFORD ENGLISH DICTIONARY**:

1. *trans. To have or feel a wish for; to desire. (a) with obj. clause with mayor (formerly) pres. subj., occas. indic.: expressing a desire that the event may happen or that the fact may prove to be so, and often implying some want of confidence or fear of the opposite. (b) with obj. clause with past subj.: expressing an unrealized or unrealizable desire, or in mod. use sometimes a mild request. to wish to God: to wish intensely. (c) Occas. with admixture of the idea of intention or request for permission, as 'I wish to say a few words'.*

2. *intr. To have or feel a wish; in early use often, to long, yearn.*

3. *trans. To express a wish for; to say that one wishes... (with various const. as in 1); spec. to imprecate, invoke (an evil or curse)*

4. *spec. (with to or simple object) To desire (something, usually good) for or on behalf of a person, etc.: esp. in formulæ of greeting or expressions of goodwill; 4b. To desire, or express a desire for, the welfare or misfortune of (a person); only in evil wished, ill-wish v., well-wished.*

5. *In expressions of desire for something to be done by another, thus conveying a request; hence, to request, entreat; formerly sometimes, to bid, command: 5.a a thing or action (with various const. as in 1): cf. desire v. 5.; 5.b a person to do something: cf. desire v. 6.*

6. *To recommend (a person) to another, or to a place, etc.*

7. *To influence in a magical or occult way by wishing; to bewitch by a desire or imprecation. dial.*

8. *To foist or impose (something or someone) on (to) someone; to endow with at another's wish.*

Таким чином, дієслово **to wish** характеризується широкою семантикою та позначає вияв бажання або відчуття бажання зробити що-небудь, мати сильне,

палке бажання, а також вказує на неможливість здійснення бажання, часто по причинах, що не залежать від мовця. У структурі цього дієслова відсутня активна позиція суб'єкта бажання, орієнтована на докладання зусиль для досягнення бажання, має відтінок браку довіри або побоювання, що бажання не здійсниться. Інколи дієслово **to wish** передає м'яке прохання (тут передається ідея наміру або прохання дозволу) або просто прохання, благання виконати що-небудь. У інших конструкціях досліджуване слово виражає побажання з конотацією прокльону, заклинання, або ж побажання чогось хорошого, добробуту, достатку кому-небудь або навпаки нещастя, невдачі. Воно також використовується у формулах вітання для вираження доброзичливості. Крім того, дієслово **to wish** означає рекомендувати, впливати магічним або окультним способом, бажаючи чогось; зачаровувати, обворожити бажанням або прокльоном у діалектному значенні; підсовувати, усучити, нав'язати щось чи когось комусь; наділяти чимось за бажанням / по волі іншого.

OXFORD ENGLISH DICTIONARY розкриває семантику дієслова **to desire** наступним чином:

1. *To have a strong wish for; to long for, covet, crave. a To wish, long (to be, have, do).*
2. *To have or feel a desire.*
3. *Of things: To require, need, demand.*
4. *To long for (something lost); to feel the loss of, miss, regret, desiderate.*
5. *To express a wish for (an object); to ask for, request.*
6. *To express a wish to (a person); to request, pray, entreat.*
7. *To request to know or to be told; to ask.*
8. *To request the presence or attendance of; to invite. a To invite a course of action, etc.*

Як бачимо, дієслово **to desire**, окрім позначення власне бажання (*мати сильне бажання до чого-небудь, палко бажати, жадати, мати або відчувати бажання, прагнути (чогось втраченого), виражати бажання (про предмет, людині)*), передає також його відтінки: потреба в чомусь, вимагання цього, прохання, моління, благання про що-небудь, а також відчуття втрати, браку чогось бажаного, сумування та жалкування за цим. Дієслово **to desire** передає сильне бажання, незалежно від того, здійсненне воно чи ні, констатує факт наявності бажання. Дієслово **to desire** експлікує сильніше бажання порівняно з **to wish**.

Дієслово **to will** характеризується наступними значеннями:

1. *To wish, desire; sometimes with implication of intention: a To assert, affirm:*
2. *To direct by one's will or testament (that something be done, or something to be done). a To dispose of by will; to bequeath or devise.*
3. *To determine by the will; to attempt to cause, aim at effecting by exercise of will; to set the mind with conscious intention to the performance or occurrence of something; to choose or decide to do something, or that something shall be done or happen. a. To exercise the will; to perform the mental act of volition. b. To bring or get (into, out of, etc.) by exercise of will. c. To control (another person), or induce (another) to do something, by the mere exercise of one's will, as in hypnotism.*
4. *To express or communicate one's will or wish with regard to something: with various*

shades of meaning. a. To enjoin, order; to decree, ordain. b To pray, request, entreat; c fig. of a thing: To require, demand; also, to induce, persuade (a person to do something).

Як бачимо, дієслово **to will** найточніше передає значення бажання, не наповнюючи його поясненнями мотивів та сподівань особи. Досліджуване дієслово характеризує намір суб'єкта бажання, підкреслює наявність у мовця волі до здійснення певних дій (*керувати своєю волею, розпоряджатися заповітом, заповідати; визначати волею; намагатися змусити, намагатися здійснити виконанням волі; виконувати волю; здійснювати розумовий вольовий акт; отримати внаслідок виконання волі; контролювати (іншого), спонукати іншого зробити що-небудь простим виконанням чиеїсь волі, як у гіпнозі; виражати або передавати свою волю або бажання стосовно чогось; наказувати, розпоряджатися; видавати декрет, приписувати; спонукати, переконувати (когось зробити щось), вимагати, наказувати*), не передаючи емоційно-оцінні характеристики. Значення бажання передається також ствердженням чогось, проханням, благанням про що-небудь, потребою в чому-небудь.

Дієслово **to want** характеризується наступною семантикою в словнику англійської мови:

1. *a. To be lacking or missing; not to exist; not to be forthcoming; to be deficient in quantity or degree. b To fall short of a certain amount. c To be lacking to complete a certain total or achieve a result. d To fail; to give out; to be insufficient for (a purpose, etc.). e To fail to do something; to be wanting (in one's endeavours). f To be a defaulter; to be absent, missing.*

2. *a. Not to have; to be without, to lack; to have too little of; to be destitute of, or deficient in; to fail to have, or get. b To be free from (something undesirable). c To spare (labour). d To come short by (so much) of completing a certain total or attaining a certain result. Now chiefly impers. in telling the time of day: it wants (so many minutes) of (now more commonly to) such an hour. †Formerly often to want little, want nothing, etc. used personally and impers., const. of with vbl. n., to with inf., or negative clause, to indicate a close approach to the attainment of a certain result.*

e To be deprived of, to lose. f To feel the loss of, to miss. g To fail to recollect. j To go or do without. Usually in negative expressions, esp. with cannot, etc. k to want (gerundial inf.): to seek, not forthcoming.

3. *a To be in want of something implied by the context, or of the necessities of life. b to want of: to lack, not to have, or to have in insufficient measure: c to want for: (chiefly in negative context) to suffer from the want of; to be ill-provided with; in later use also, to be lacking in (some quality).*

4. *a. To suffer the want of; to have occasion for, need, require; to stand in need of (something salutary, but often not desired)*

5. *a. To desire, wish for. b To desire (a person) to (do something). c To wish to see, or speak to (a person); to desire the presence or assistance of one (for a specified purpose). f With ellipsis of a verb of motion, to want out (in, etc.): to wish to go out (in, etc.).*

6. *Comb.: want-grace, one who lacks grace, a reprobate: cf. lack-grace, scapegrace.*

Аналіз словникових дефініцій показав, що дієслово **to want** констатує в першу чергу факт наявності здійсненого бажання у найбільш узагальненому вигляді. При цьому *бажання* має смисловий відтінок необхідності, потреби (часто сильної, життєво необхідної). Акцентується увага на об'єкті бажання – предметі, дії, ситуації, а суб'єкт та ступінь інтенсивності не є визначальними параметрами. Як можна побачити зі словникових дефініцій, значення «*відчувати потребу, необхідність, бути позбавленим чого-небудь, бути недостатнім, не вистачати, бракувати, страждати від нестачі*» є доміантними для характеристики цього дієслова, що дозволяє зробити висновок про те, що *бажання*, яке передається дієсловом **to want** має імплікацію потреби суб'єкта в чому-небудь, викликану відсутністю, нестачею чого-небудь. повідомляючи як про наявність бажання, так і його мотивів. Таке бажання може виконуватися, а його реалізація залежить від активних дій суб'єкта.

Отже, в сучасній англійській мові *прояв бажання* надзвичайно широкогранне поняття, що має багато відтінків значень. Кожен з досліджуваних дієслів характеризує певний різновид бажання. При трактуванні бажання в англійській мові акцентується увага на здійсненості/нездійсненості бажання, можливості/неможливості його реалізації. Крім того, при тлумаченні цього поняття виділяємо такі різновиди бажання, як: бажання-прохання (багання), побажання, бажання-жалкування за чимось втраченим, бажання-спонукання, бажання-наказ, бажання-потреба, бажання, що виникає від нестачі чого-небудь і т. д.

Тлумачний словник французької мови **GRAND LAROUSSE DE LA LANGUE FRANÇAISE** характеризує **désirer** наступним чином:

1. *Souhaiter pour soi ou pour autrui, la possession ou la réalisation de quelque chose : Désirer la fortune, la santé, la tranquillité.*

2. *Absol. Vouloir impatientement obtenir quelque chose Se faire désirer, en parlant d'une personne, tarder à arriver. Laisser ou ne pas laisser à désirer, en parlant d'une chose, être défectueux, médiocre, ou être irréprochable*

3. *Spécialem. Éprouver des désirs amoureux, un attrait sensuel pour*

4. *Class. Souhaiter quelque chose à quelqu'un (avec la prép. à)*

Отже, дієслово **désirer** позначає бажати володіти чимось або здійснити щось, напр. бажати багатства, здоров'я, спокою; з нетерпінням хотіти щось отримати; відчувати любовне бажання, чуттєвий потяг до когось-небудь; побажати щось комусь.

У дієслові **souhaiter** виділяються наступні значення:

1. *Souhaiter quelque chose, désirer la possession, la jouissance, l'usage, l'accomplissement, etc., de quelque chose, pour soi-même ou pour les autres*

2. *Exprimer quelque chose sous forme de vœu : Spécialem. Sert à exprimer poliment une demande*

3. *Spécialem. et class. Désirer une amélioration*

4. *Class. Souhaiter quelqu'un, désirer sa présence.*

5. *Class. Former des souhaits, des vœux*

Як бачимо, французи розуміють слово **souhaiter** як бажання володіти чим-небудь, користуватися чим-небудь, здійснення чого-небудь для себе чи для інших, а також як висловлення побажання; бажання покращення або присутності когось-небудь, а також служить для ввічливого вираження прохання.

Дієслово **vouloir** характеризується наступним чином:

A. En parlant de personnes.

• **I. DÉSIRER, SOUHAITER.** 1. *Avoir l'intention déterminée de faire ou de faire faire quelque chose (avec un infinitif, une complétive ou un pronom neutre comme objet) ; Absol. Avoir de la volonté et la manifester fermement*

2. *Avoir l'intention déterminée d'obtenir quelque-chose ; Vouloir quelque chose de quelqu'un, être déterminé à obtenir cette chose de cette personne ; Vouloir quelque chose à quelqu'un, avoir quelque chose à lui demander, attendre quelque chose de cette personne ; Vouloir quelque chose à quelqu'un, souhaiter que cette personne soit pourvue de cette chose ; Vouloir du bien, du mal à quelqu'un, souhaiter que cette personne soit heureuse, malheureuse, et, spécialement., mettre divers moyens en oeuvre pour faire son bonheur, son malheur ; avoir de bonnes, de mauvaises intentions à son égard*

4. *Désirer posséder charnellement (avec un nom de personne comme objet)*

5. *Souhaiter obtenir une chose qui ait telle qualité bien déterminée, tel caractère précis (avec un attribut de l'objet)*

6. *Souhaiter accomplir quelque chose, s'y essayer, mais sans avoir les capacités requises (suivi d'un infinitif)*

7. *Au conditionnel, sert à exprimer un souhait d'une façon discrète, polie (avec un substantif ou un infinitif comme objet)*

8. *Avoir envie, si peu que ce soit, de quelque chose ; avoir quelque préférence pour une chose (avec un substantif, un infinitif ou une complétive comme objet)*

9. *Vx. Être d'un caractère qui réclame l'emploi de telle ou telle méthode (suivi d'un infinitif)*

10. *Vouloir dire, chercher à exprimer ; avoir dans l'esprit*

II. AFFIRMER. 1. *Soutenir péremptoirement et, souvent, sans preuves suffisantes (avec une complétive ou, plus rarement, un infinitif comme objet)*

2. *Dans une phrase interrogative avec le verbe à la seconde personne, « suggérer comme solution » (avec une complétive ou un pronom neutre comme objet) [le locuteur, dépassé par les problèmes ou les événements, s'en remet à son interlocuteur ou le prend à témoin du caractère inextricable de la situation]*

III. ACCEPTER. 1. *Accepter d'avoir, de garder auprès de soi (avec un nom de personne comme objet) ; Vx. Se faire bien vouloir, mal vouloir de quelqu'un, gagner l'affection de cette personne, s'attirer son inimitié*

2. *Vouloir bien, ou simplem. vouloir, consentir à quelque chose; s'emploie à l'impératif pour tempérer l'ordre contenu dans l'infinitif subséquent, soit dans des phrases neutres, soit dans des formules de politesse ; dans une phrase interrogative à valeur exclamative, s'emploie pour donner un caractère à la fois poli, ferme et insistant à la prière ou à l'ordre impliqués dans l'infinitif subséquent*

3. *Vouloir bien, ou simplem. (vx) vouloir (suivi d'une complétive), admettre comme hypothèse, par concession; Ellipt. et fam. Moi, je veux bien, formule par laquelle on donne provisoirement son accord, tout en réservant son jugement définitif*

B. En parlant de choses.

1. *Exiger de par sa nature, sa puissance, son autorité (avec un infinitif, une complétive ou un pronom neutre comme objet)*

2. *En grammaire, régir, exiger comme régime (avec un nom de chose comme objet)*

3. *En parlant d'une puissance qui échappe au contrôle de l'homme, être responsable d'un événement (suivi d'une complétive)*

4. *Avoir besoin de quelque chose pour se développer, pour s'accomplir, pour être satisfait (avec un nom, concret ou abstrait, ou un infinitif comme objet); À bouche que veux-tu, jusqu'à satiété (vieilli)*

5. *Être organisé de manière à, tendre à, s'efforcer de (suivi d'un infinitif)*

6. *Se prêter à, être en état de (suivi d'un infinitif) [toujours dans des phrases négatives]*

7. *Être sur le point de (suivi d'un infinitif) [vieilli ou régional]*

◆ *V.tr.ind.1. Vouloir de quelqu'un, de quelque chose, être décidé ou disposé à prendre, à accepter, à recevoir, à garder cette personne ou cette chose*

2. *Fam. En vouloir, faire preuve d'une forte volonté pour parvenir à ses fins*

3. *En vouloir à quelqu'un, s'en prendre, s'attaquer à cette personne (vieilli); avoir des prétentions, des vues sur cette personne (vieilli) ; désirer rencontrer cette personne, lui parler (vieilli) ; auj., avoir du ressentiment contre cette personne ; En vouloir à quelqu'un de quelque chose, lui tenir rancune de cette chose*

4. *En vouloir à quelque chose, considérer cette chose comme mauvaise, la critiquer, la condamner (vieilli) ; auj., manifester un intérêt inquiétant pour cette chose, former le projet de s'en emparer.*

Дієслово **vouloir** має надзвичайно широку семантику. Перш за все воно характеризує рішуче, конкретне бажання, підкріплене волею для його реалізації, навіть не маючи можливостей для цього. З іншого боку, воно позначає найменший прояв бажання, хотіння. Крім того, досліджуване дієслово має характеристику плотського бажання до когось. До того ж, у французькій мові бажання асоціюється зі ствердженням чогось, рішучою підтримкою якої-небудь ідеї, не маючи достатніх підстав для цього. **Vouloir** вживається, коли мовець знаходиться у заплутаній, безвихідній ситуації, яка сприймається з покірністю для пропозиції певного рішення. Бажання розуміють, як прийняття, згоду на якусь пропозицію. Досліджуване дієслово маркує м'яку, ввічливу форму наказу, прохання, яка водночас є твердою та наполегливою (напр., дослівно: «захотіти зробити що-небудь»). Специфічним для французького дієслова **vouloir** є семантика розкриття предметів та абстрактних понять для позначення вимоги, потреби в чому-небудь для свого розвитку, організації певним чином, факту бути підходящим, ось-ось здійснитися і т. ін. (напр., дослівно: «рівність хоче, щоб покарання було пропорційним правопорушенню»). У сполученні з прийменниками

воно позначає рішучу, сильну волю-бажання для досягнення чого-небудь, інтерес заволодіти чим-небудь, а також *сердитися*.

Як видно, французькі дієслова **désirer** та **souhaiter** однаково виражають загальне бажання володіти чимось або здійснити щось, а **vouloir** вказує на тверде бажання, підкріплене волею до його здійснення. У французькій мові це поняття супроводжується такими відтінками значеннями, як: хтиве бажання, ствердження як бажання, бажання-прийняття, бажання-згода, покора як бажання, м'який наказ, прохання, сердитися як бажання. Також французи наділяють бажанням неживих предметів та абстрактних понять.

СЛОВНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ в 11-ти томах виділяє в дієслові **бажати** наступні значення:

1. *чого або з інфін. Прагнути, мати бажання здійснити, одержати, здобути що-небудь; хотіти. // кого, розм. Хотіти, щоб хтось був поруч.*

2. *кому,- чого або з інфін. Висловлювати побажання про здійснення чого-небудь. // Хотіти чогось для кого-небудь.*

У свою чергу, семантика дієслова **хотіти** розкривається наступними формулами тлумачень:

1. *Мати бажання, охоту до чогось, відчувати потребу в чому-небудь (в їжі, відпочинку і т. ін.) // Мати бажання відчутти, пізнати що-небудь, зазнати чогось // Мати бажання робити щось, брати участь у чомусь. // Мати на меті здійснення чого-небудь, мати якусь мету. // Зичити, бажати чогось для кого-небудь. // розм. Просити, вимагати певну суму, ціну за що-небудь. ♦ Де хочу (хочеш, хоче і т. ін.) — у будь-якому місці, будь-де, де-небудь, байдуже це. — Кого хочу (хочеш, хоче і т. ін.) — будь-кого, кожного, усякого. Коли хочеш (хочете і т. ін.), у знач. вставн. сл. — уживається для вираження згоди із співрозмовником, поступки перед ним у чомусь у знач.: а) може, мабуть.; б) хай і так, можна й так; Котрий хочеш — хто-, що-небудь; Куди хочу (хочеш, хоче і т. ін.) — будь-куди, в будь-якому напрямі, в будь-яке місце; Скільки хочу (хочеш, хоче і т. ін.) — у будь-якій кількості; багато, досхочу; Хто хочеш (хоч) — будь-хто, перший-ліпший, байдуже хто; Як [собі] хочеш (хочете і т. ін.), у знач. вставн. сл.: а) як тобі (вам і т. ін.) забажається; б) все одно, незважаючи ні на що; Як хочу (хочеш, хоче і т. ін.) — будь-як, як забажається; як знаю (знаєш, знає і т. ін.).*

2. *з інфін. Мати намір, збиратися (щось робити).*

3. *з інфін. Уживається на позначення можливості, вірогідності здійснення чого-небудь.*

4. *Уживається в безсполучникових реченнях, що виражають допустовість, умову.*

Бажати і **хотіти** передають бажання у найзагальнішому вигляді. **Хотіти** передає більш конкретне бажання, з рішучістю до конкретних дій для здійснення бажання, це вже майже спрямована дія, людина має твердий намір здійснити що-небудь. **Хотіти** виражає наявність бажання, потребу в об'єкті бажання, побажання, передає намір особи, позначає можливість, ймовірність чого-небудь, в певних випадках допустовість, умову. **Хотіти** має ширшу семантику порівняно з **бажати**.

Висновки. Зіставивши дієслова, що характеризують прояв бажання в українській, англійській та французькій мовах, простежуємо певні відмінності та подібності їхньої семантики. Спільними рисами вираження бажання в українській, англійській та французькій мовах є позначення загального бажання (*мати бажання, бажати зробити що-небудь*) з або без конкретизації, до чого певна особа має бажання: *мати бажання здійснити, одержати, здобути, володіти чим-небудь*. В англійській мові знаходимо вираження сумнівів щодо здійснення бажання, або ж бажання видається нездійсненим (**to wish**). У французькій та англійській мовах простежується емотивний відтінок з нетерпінням (у французькій мові), *сильно, палко бажати чогось* (у англійській мові), *тверде, рішуче бажання* (в українській та французькій мовах).

Прояв бажання у трьох мовах пов'язаний зі значенням *побажати або висловити побажання*. В англійській мові воно уточнюється: це або побажання щастя, добра, чогось хорошого, або навпаки нещастя, прокльону, якогось заклинання (**to wish**). Формули висловлення бажання та побажання в усіх досліджуваних мовних системах широко застосовуються для вітання.

В англійській та французькій мовах вираження бажання поєднується зі значенням прохання: це ввічливе прохання у французькій мові (**souhaiter**) та прохання, моління, благання (**to wish, to desire, to will**) у англійській. В українській мові це прохання-оцінка чого-небудь, наприклад товару, послуги тощо. Також в англійській та французькій мовах це поняття супроводжується значенням виразу наказу: в англійській мові підкреслюється прагнення виявлення волі, а у французькій мові наказ таким чином пом'якшується, стає більш ввічливим та менш категоричним. В англійській та українській мовах бажання зберігає тісний семантичний зв'язок зі значенням наміру та потреби. Особливо яскраво значення потреби, нестачі, відчутності чогось простежується у семантиці англійського дієслова **to want**.

У французькій мові відмінним від двох інших зіставляваних мов є значення хтивого бажання (*відчувати любовне бажання, чуттєвий потяг до к-н.*), а також цікавими є формули тлумачення бажання як *ствердження, покори ситуації, прийняття, згоди* та наділення ним неживих предметів та абстрактних понять. В англійській мові такою є формула тлумачення *вимагати, відчувати втрату, сумувати за цим*, а також значення, пов'язані з *волевиявленням, нав'язуванням своєї волі (керувати волею, намагатися змусити, здійснювати вольовий акт, контролювати, спонукати)*. У двох інших зіставляваних мовах тлумачення *сподіватися, рекомендувати, впливати магічним або окультним способом та зачаровувати (заворожити)*, що характеризують семантику англійського дієслова **to wish**, відсутні. В українській мові відмінним є тлумачення бажання, як *можливості та умови чого-небудь*.

Проаналізувавши семантику дієслів **to wish, to desire, to will, to want, désirer, souhaiter, vouloir** та *бажати, хотіти* за авторитетними тлумачними словниками української, англійської та французької мов, доходимо висновку, що прояв бажання в українській мові відтворюється найбільш нейтрально. В

англійській мові досліджуване дієслово є найбільш багатозначним та містить значну кількість ключових дієслів. Таким чином, *прояв бажання* має широку семантику і містить у собі також прохання, сподівання, волевиявлення, жалкування за втраченим, вимогу чогось, потребу в чомусь, відсутність бажаного, ворожіння. Відмінності в семантиці дієслів **to wish, to desire, to will, to want, désirer, souhaiter, vouloir** та **бажати, хотіти** в англійській, французькій та українській мовах зумовлено тим, що кожна нація сприймає і відображає навколишню дійсність по-своєму, що спричинено власне мовними та позамовними чинниками розвитку і збагаченням словникового складу досліджуваних мовних систем. Як зазначав В. фон Гумбольдт: «різні мови – це зовсім не різні позначення однієї і тієї самої речі, а різні бачення її» [6, с. 29].

Література

1. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу / Голубовська І. О. – К.: Логос, 2004. – 284 с.
2. Денисова С. П. Типологія категорії лексичної семантики / Денисова С. П. – К.: Вид-во КДЛУ, 1996. – 294 с.
3. Кобозева І. М. Лингвистическая семантика / Кобозева І. М. – М.: Едиториал УССР, 2004. – 352 с.
4. Кочерган М.П. Проблеми зіставної семантики. // Збірник наукових статей. – Випуск 5. – К: КДЛУ, 2001 – 386 с.
5. Кочерган М.П. Про семантичний принцип контрактивних лінгвістичних досліджень / Кочерган М.П. // Проблеми зіставної семантики. – К., 2003. – Вип. 6. – С. 3-7.
6. Манакін В.М. Деякі питання контрактивної лексикології слов'янських мов // Мовознавство, 2003 – №4. – с. 26 – 37.
7. Словник української мови: у 11-ти т. / [І. К. Білодід та ін.]. – К.: Наукова думка, 1970-1980.
8. Grand Larousse de la langue française en 7 vol. – Paris : Librairie Larousse, 1989.
9. Oxford English Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=2214674>.

Summary

The article deals with the study of the verbs expressing *wish* in three non – related languages – English, French and Ukrainian. Attention is paid to the definitions and semantic analysis of the lexical units **to wish, to desire, to will, to want, désirer, souhaiter, vouloir** та **бажати, хотіти** taken from modern English, French and Ukrainian lexicographical sources. The article focuses on both common and distinctive features of the verbs under study in presenting the actions connected with wish.